

TVOJE DIJETE - POKLON TEBI, TVOJE ISKUŠENJE I TVOJA ODGOVORNOST

hafiz Alija ef. RAHMAN

ŠTA BI TREBAO BITI NAŠ PRIORITET?

Refik ef. ČAUŠEVIĆ

Sažetak

Novi Muallim objavljuje hutbe aktivnih imama i hatiba. Uz hutbe rubrika sadrži i svojevrsne recenzije, tako da zajednički čine cjelinu.

Recenzije pišu "slušaatelji hutbe", a recenzije nemaju u potpunosti valorizirajući karakter, već im je cilj unapređivanje hutbe kao javnog istupa naših imama i kritički osvrt na te istupe.

U ovom broju na našim stranicama su dvije hutbe: hatiba hafiza Alije ef. Rahmana i hatiba Refik ef. Čauševića. Za ovaj broj recenzije su pisali: Mensud ef. Đulović i Elvedin ef. Klisura.

BISMILLAHIRRAHMANIRRAHIM

TVOJE DIJETE – POKLON TEBI, TVOJE ISKUŠENJE I TVOJA ODGOVORNOST

Kaže Uzvišeni Allah: " Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji. On stvara šta hoće! On poklanja žensku djecu kome hoće, a kome hoće – mušku,

Ili im daje i mušku i žensku, a koga hoće, učini bez poroda, On, uistinu, sve zna i sve može." (Šura 49-50)

Muhammed a.s. kaže: "Kada čovjek preseli, neprestano će mu dolaziti sevabi i u kaburu zbog troje: Ako je nešto uvakufo, ako je ostavio znanje kojim se ljudi koriste i ako je ostavio hairli dijete koje Allahu za njega upućuje dovu." (Ibn Hibban)

Draga braćo i cijenjani džemaa'te! Nema čovjeka na ovome svijetu koji je zdrave prirode i razuma a da ne žudi za porodom. On ga voli, žrtvuje se za njega i njime produžava sebe.

Mnogi su počašćeni evladom, ali kao što je lahko primijetiti, mnogi evlad je danas nažalost prepušten sam sebi. Otuda, ovom hutbom ćemo pokušati razumjeti važnost i mjesto djeteta u životu čovjeka, kao i skrenuti pažnju na naše obaveze i dužnosti u tom pogledu.

BRAĆO, ZAPAMTIMO!

Dijete je DAR, dijete je ISKUŠENJE, dijete je ODGOVORNOST.

U citiranom ajetu Uzvišeni Allah veli da je dijete DAR, POKLON, HEDIJA od Njega, pa kao što je lijepo zahvaliti se, čuvati i paziti poklon koji dobijemo od dragih ljudi, tako se treba zahvaliti, čuvati i njegovati DAR koji smo dobili od svoga Gospodara. Uzvišeni Allah u citiranom ajetu kaže: "Poklanja / daruje kome hoće žensku, a kome hoće mušku djecu..." (Aš-Šura, 49). Prvo što u ajetu vidimo je da Uzvišeni Gospodar porod poklanja ili daruje ljudima. Dalje, vidimo da Allah spominje prvo žensko dijete pa onda muško. Islamski učenjaci vele da jedan od razloga što Allah prvo spominje žensko dijete je i to što je žensko dijete mislostivije i pažljivije u osnovi, prema roditeljima, pa bi se i muško dijete ugledalo na sestru i bilo pažljivo, što je još jedan dokaz plemenitosti Darovatelja – Allaha dž.š. Otuda su neki velikani iz prvih generacija govorili, da je od bereketa žene, da rodi prvo žensko dijete...

Kaže u drugom ajetu Uzvišeni Allah: "Imetak i sinovi (djeca) su ukras u životu na ovome svijetu..." (Al – Kahf 46)

Ove dvije stvari su, braćo moja draga, ZINET – UKRAS za čovjeka, pa se u ajetu hoće kazati da je dunjaluk ništa bez ovih ukrasa i da bi čovjekov život na ovom dunjaluku bio patnja, dosada i muka. SUBHANALLAH! Ponovo nas Allah podsjeća na taj dar i na taj zinet i u suri Ali Ğmran u 14. ajetu, u kojem kaže: "Ljudima se čini da je lijepo samo ono za čim žude: žene, sinovi..."

Upotrijebljeni izraz ZUJJINE ukazuje da je nešto uljepšano, ukrašeno i učinjeno privlačnim. Kao kada imamo nešto lijepo ali nije nakićeno, ukrašeno – nekako nas i ne privlači. Ali kada je nešto dotjerano, uljepšano i ukrašeno, e onda stremimo i trčimo za tim. Tako je nama braćo Allah na ovom svijetu, naš porod i imetak učinio ZINETOM – UKRASOM, koji naš život čini smislenijim. Nažalost, koliko je onih koji od zineta – ukrasa naprave KABIHAT – RUGOBU. Mnogi na ovom DARU nisu zahvalni, pa im taj DAR postane NAR – VATRA. Mnogi ovaj DAR ne čuvaju i ne paze pa im se razbije (o glavu). Zar je teško, braćo, zahvaliti se Gospodaru na najljepšem DARU, ako se znamo zahvaliti običnom insanu? Zar je teško čuvati DAR od Gospodara, ako znamo čuvati dar od insana? Zašto nam je teško čuvati najljepši DAR koji imamo, a dobro se znamo brinuti za najobičnije stvari i predmete? A treba li pametnome spominjati kolika je danas potreba čuvanja naše djece i stalne brige o njima?

DIJETE JE I ISKUŠENJE!

Kaže Uzvišeni Allah: "I neka znate da su bogatstva vaša i djeca vaša samo iskušenje, i da je samo u Allaha nagrada velika." (Al- Anfal, 28).

Pa znajmo, braćo, da kada nam se rodi dijete, rodila nam se radost, ali u isto vrijeme rodilo nam se i jedno veliko iskušenje, zbog kojeg čovjek može veliku nagradu imati, ali i kaznu na oba svijeta. Mnogo je babi i majki koji su i na namazu i u ibadetu, ali na vrijeme nisu brinuli o DARU i nisu mu dali ono što mu je potrebno, pa ih vidimo da su nemoćni da išta promijene, jer su stvari izmakle kontroli.

Ima, braćo, i onih roditelja kojima je dijete toliko iskušenje, da mu, iz prevelike čežnje za njim, privrženosti i bojazni da ga ne rastuže, ili navodno da ga ne "opterete", dozvole ono što je Gospodar zabranio i ne upute ga na ono što je Gospodar naredio. Žao im je probuditi ga na sabah, žao im je da ga uče da posti i da se navikava (u granici dječije mogućnosti), žao mu je da ga "optereti" učenjem kur'anskog pisma... Žao im je! Ma neka ga još, danas mu je dosta škole! Žao im je, a ne znaju da će ga time spasiti okova i ovog i budućeg svijeta. Nažalost, sve je, braćo, mnogima preče od toga da se zahvali Gospodaru, koji je i dao taj DAR. Koji je dao, ali ne bezveze, braćo moja draga, nego na ČUVANJE. Ovakve roditelje nalazimo opisane u ajetu. Baš kao da je slika njihova pred nama, subhanallah! Kaže Uzvišeni: "Reci: Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše... miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grešnicima neće ukazati na pravi put." (At-Tawba, 24).

Znajmo, braćo, da evladu treba dati oduška, i igru i razonodu, ali ne na uštrb Allahovih uputstava. Sa mnogima se šejtan poigrava pa im je teže dijete poučiti islamu nego brdo pomjeriti. Jeste, braćo, to je njegova igra. Poslušajmo Iblisov l.a., zavjet dat Allahu dž.š.

"Reci mi, - reče on onda - , evo ovoga koga si iznad mene uzdigao: ako me ostaviš do Smaka svijeta sigurno ću, osim malobrojnih, nad potomstvom njegovim zagospodariti." (Al-Isra' 62).

Šta kaže Iblis l.a.? Nije rekao pusti mi Adema pa ću ga opet zavesti. Adem je pogriješio, shvatio šta je uradio i pokajao se. Iblis je znao da nema šta više oko Adema raditi, kao što nema šta raditi ni oko mnogih roditelja, jer su na namazu, čuvaju se grijeha, svjesni su. Ali... njegova strategija je perfidna i dalekosežna, pa kaže: NAD POTOMSTVOM NJEGOVIM ĆU JA ZAGOSPODARITI. Na taj način se hoće osvetiti i Ademu a.s., a i nama, kada vidi da ne može babi i majci ništa plaho nabajati. Ali će napasti tamo gdje smo slabi, najtanji. To je ono, braćo, ma pusti ga nek još spava, ne budi ga na sabah, ima vakta za njega, naučit će se, klanjat će, postit će... Kažu mufessiri u tefsirima da izraz koji je upotrijebljen u ovom ajetu: LEAHTENIKENNE – ZAGOSPODARITI, da se koristi za životinje i njihov povodac, ali povodac kao kod konja ili deve (odozgo, sa vrata), kada ih se jaše, pa kao da Iblis hoće kazati, ja ću ih tako zavesti, da kud god ja povodac povučem, oni će kao konji u tom smjeru i ići. NEU'ZUBILLAH. Tako je mnogima dijete iskušenje čija cijena neodgoja i nebrige na naplatu dođe onda kada se stvari teško ili nikako ne mogu popraviti.

DIJETE JE ODGOVORNOST!

Kaže Uzvišeni Allah: "O vi, koji vjerujete, čuvajte sebe i porodice svoje od vatre džehennem-ske..." (At-Tahrim, 6).

Muhammed a.s. kaže: "Svi ste vi pastiri, i svako će biti pitan za svoje stado – emanet..." (Buha-rija). Jedan veliki islamski učenjak, Ibn Kajjim, kaže u svome djelu "Tuhfetu-l-mevdud", da će na Sudnjem danu Allah prije upitati roditelja za dijete (kako ga je odgojio), nego što će upitati dijete za roditelja (kako se odnosio prema njemu). I kaže da čovjek ne treba ostaviti veće zlo iza sebe nego neodgojeno dijete i nepodučeno hajru i islamu. Subhanallah braćo! Zašto? Zato što je dijete plod mog i tvog odgoja i mog i tvog pristupa njegovom odgoju. Zar ne zaslužuje prije ukor onaj ko je sebeb nečijeg lošeg djela od samog počinioca? I kaže Ibnu-l-Kajjim da je u njegovo vrijeme bilo roditelja koji su se žalili na svoje evlade pa su im djeca govorila, kako ste vi bili nemarni prema nama u djetinjstvu, sada smo i mi tako nemarni prema vama u vašoj starosti. Zato braćo, EL DŽEZA'U MIN DŽINSIL A'MELI – KAKO POSIJEMO TAKO ĆEMO I ŽETI!

U citiranom ajetu, kaže Allah: "Čuvajte sebe i porodice svoje." Pitajmo se, zašto kaže prvo,

čuvajte sebe pa onda porodice (evlade...), jer po našoj logici, prvo bi bilo, čuvajte porodice pa onda sebe, s obzirom da u osnovi roditelj više voli djetetu nego sebi. Zapamtimo braćo! Hoće Allah da nam kaže, prvo morate znati sebe sačuvati pa onda dijete. Prvo sebe odgoji pa onda dijete. Kako ćeš ga čuvati i odgajati ako i sam nisi takav. Subhanallah, kako je Allahov govor pun mudrosti. Otuda su učenjaci govorili, da je prva stepenica u odgoju djece – ODGOJEN RODITELJ.

Dijete prve slike, riječi i spoznaje dobiva iz najuže porodice, pa kada vidimo da dijete šizi, uvrće se, psuje – niko ne treba govoriti kakva je situacija u kući. Zato, draga braćo, odnos prema djetetu i njegov odgoj je životni projekat i investicija koja nas može učiniti sretnim i spašenim.

A blago li se roditeljima koji su brižljivi i odlučni u pogledu ispravnog odgoja svoje djece. Takve je, braćo, Resulullah a.s., lijepom nagradom obradovao. U hadisu kojeg bilježi imam Buharija stoji da je Muhammed a.s., rekao kako će na Sudnjem danu doći čovjek pa će mu se povećavati stepeni. Upitao ga, otkud ovo, pa će mu biti rečeno: VELEDUKE ISTAGFERE LEKE (TVOJE DIJETE JE TRAŽILO OPROSTA ZA TEBE). I rekao je Muhammed a.s., u hadisu kojeg bilježi imam Ibn Hibban, da će čovjeku pristizati sevabi i u kaburu zbog dove njegovog djeteta upućene Allahu. Zabilježio je imam Ebu Ja'la da je Muhammed a.s., rekao da do punoljetstva djeteta, dobra djela djeteta idu roditeljima a loša djela ne idu nikome. I rekao je Muhammed a.s., u hadisu kojeg bilježi imam Tirmizi, da će onaj ko uputi nekoga na dobro djelo imati nagradu kao i onaj ko učini to djelo njegovim sebebom. Braćo moja draga, zar nam treba veći podstrek, da odgajamo svoju djecu i da ih učimo vjeri, a samim time spasimo ih od sve većih i težih izazova vremena u kojem živimo?

Mnogi kada čuju hadis Muhammeda a.s., kojeg bilježe imam Buharija i Muslim, u kojem kaže da ako čovjek bude sebeb upute jednog čovjeka, bolje mu je to nego da ima najbolje blago dunjaluka. Mnogi žurimo da druge savjetujemo i upućujemo, računajući na ovu naradu, ali, braćo moja draga, nemojmo tu priliku tražiti negdje drugo a u svojoj kući je propuštamo, svoga evlada ne upućujemo i ne odgajamo. To nam je prilika i šansa, pa je iskoristimo, jer naš evlad je najpreči da našim sebebom pravim putem kroči.

Molimo Uzvišenog Allaha, da nas uputi i učvrsti na pravom putu, da uputi nas i našu djecu da se oni nas ne zastide i da se mi njih ne zastidimo. AMIN!

Recenzija - Mensud ef. Đulović

Hvala Allahu, dž.š., i neka je salavat i selam na Allahova Poslanika, Muhammeda, a.s., na njegovu porodicu i ashabe.

Na samom početku, zahvaljujem se redakciji *Muallima* na ukazanom povjerenju i neka mi halale autori hutbi na mom kritičkom osvrtu. Želim da kažem da su ovdje izneseni moji lični stavovi, koji ne moraju biti tačni i sa kojima se autori hutbi, kao ni ostali čitaoci, ne moraju slagati.

Hutba je najveći izazov za svakog imama. Ona je i privilegija i odgovornost. Zbog toga svaka hutba iziskuje ozbiljnu pripremu. Hatib uvijek mora voditi računa o tome da njegova hutba bude aktuelna i misaono zaokružena, odnosno da ima svoj početak, sredinu i kraj. Na početku hutbe, hatib bi trebao da upozna sluša-

teljstvo sa problemom kojeg će iznijeti, kao i sa razlogom zašto govori o tom problemu ili temi. U sredini bi taj problem trebalo valorizirati, utvrditi neke njegove osobine, razotkriti neka njegova svojstva, a na kraju bi hutba morala ponuditi određena rješenja datog problema i zaključak.

Svaka hutba koja ispunjava ove principe je aktuelna hutba, iz razloga što je za pojedinca praktično primjenjiva. Ona hutba kojoj nedostaje neki od ovih principa je manjkava i ne ispunjava svoju svrhu.

Kada je riječ o ovoj hutbi, ona općenito ispunjava svoju svrhu. Tema je aktuelna i interesantna. Hatib kroz hutbu nudi više zaključaka a ne samo jedan. Hutba obiluje ajetima i hadisima.

Kao zamjerku ovoj hutbi, prije svega bih naveo to što ona ne počinje zahvalom Allahu, dž.š., i salavatom na Poslanika, a.s., što spada u sunnete hutbe. Vjerujem da to ovaj hatib praktikuje, ali je ovdje izostavljeno, s obzirom da se to ne smatra dijelom teme.

Primijetno je da ovaj hatib ima običaj da hutbu drži bez papira, tako da je ova hutba nepripremljena za štampu. Napisana je onako kako ju je autor govorio. Mnoge misli su nepovezane, neke rečenice su nedovoljno precizne i nejasne, ima jezičkih grešaka, što se dešava onima koji govore a ne čitaju hutbu. Riječi i žargoni, kao što su: "dijete koje šizi i uvrće se" nisu primjerene za hutbu i treba ih izbjegavati.

Jezička usporedba riječi DAR (na bosanskom) i NAR (na arapskom), na prvi pogled može biti simpatična i zanimljiva, međutim, smatram da je neprimjereno udvajati ove dvije riječi s obzirom da ne potiču iz istog jezika, i da druga riječ za našeg čovjeka ima sasvim drugo značenje od onoga koje hatib želi da potencira. Također, stiče se dojam da su neki dijelovi hutbe prevedeni bukvalno sa arapskog jezika. To se naročito vidi u prevodu hadisa koji počinju: "I rekao je Muhammed, a.s.", gdje je veznik *i* na početku suvišan.

Hutba je dobro zamišljena, ali, čini mi se, nedovoljno promišljena. Nema jasnu logičku vezu kojom je spojen početak i kraj hutbe, a ona bi u obradi ovako kompleksne teme morala postojati. Ajeti i dijelovi ajeta su korišteni bez nekog jasnog logičkog slijeda. Kur'anski ajeti i hadisi Muhammeda, a.s., jesu ukras svake hutbe, ali ih je ponekad bolje izostaviti, a više vremena potrošiti da se logički uveže cjelina o kojoj se govori, ili da se ljudima prenese neka poučna hikaja, kako bi im tema bila jasnija a hutba efektnija.

Općenito, hutba je predugačka i trebala je biti kraća radi efektnosti.

Bilo je bolje da je hatib ograničio hutbu na temu odgoja djece kroz dva kur'anska ajeta (ajetu o djetetu kao daru i ajetu o djetetu kao roditeljskoj kušnji od Allaha, dž.š.). Kroz obradu ova dva ajeta i kroz njihovo logičko pojašnjenje bi se došlo i do odgovornosti. Tu bi

se više zadržao na kur'anskim riječima IHAB – dar i FITNEH – iskušenje, koje bi dodatno trebao pojasniti i dovesti u vezu.

Svaki od ovih podnaslova «Dijete kao dar», «Dijete kao kušnja» i «Dijete kao odgovornost» su mogli biti zasebne hutbe kroz koje bi se obradio odnos roditelja i djeteta. Međutim, ukoliko se hatib odlučio da sve tri teme obradi kroz jednu hutbu, onda se morao potruditi da pronađe neku konkretniju i jasniju logičku vezu između njih.

Ovaj hatib je u prvom poglavlju: "Dijete kao dar" – pokušao slušateljstvu približiti važnost i mjesto djeteta u njihovom životu, usporedivši ga sa dragim darom nekog dragog čovjeka. Izneseni su samo stavovi da je čovjekova obaveza da se Gospodaru zahvali za dar, baš kao što zna da se zahvali ljudima za dar, da je njegova obaveza da vodi brigu o daru, baš kao što vodi brigu o darovima koje mu ljudi daju, a izostalo je da se kaže: šta je smisao tog dara, na što bi nas taj dar trebao podsjećati, i šta uopće znači voditi brigu o daru? Ova misao je ostala nedorečena i nezavršena.

Uvođenje novog pojma *ZINEH* – "dijete kao ukras", samo je zakomplikovalo već ranije nejasne riječi. Ostalo je nerazjašnjeno kakve veze ova dva ajeta (o zinetu) imaju sa onim što je rečeno prije i što slijedi poslije njih.

U drugom dijelu, "Dijete kao kušnja", autor se puno bolje snašao. Ponudio je nekoliko jasnih i konkretnih primjera iz svakodnevnog života, te ukazao na neke greške koje roditelji prave, a tiču se odgoja djece.

Treći dio je trebao biti zaključak. Trebalo se vratiti ajetu i hadisu s početka hutbe i ponuditi logičku cjelinu, vezu između pojmova djeteta kao Allahova dara i Allahove kušnje, kao i neka konkretna, primjenjiva rješenja u pristupu i odgoju. Umjesto toga, autor nas uvodi u još jednu novu temu, a to je tema *samoodgoja*, kao preduslova dobrog odgoja.

Hutba obiluje ajetima, hadisima, mislima koje se prepliću, ali koje nisu na adekvatan način logički spojene u jednu kompaktnu cjelinu. Mislim da je tema preopširna za jednu hutbu, te se hatib zbog toga prebrzo prebacuje s jedne

podteme na drugu i ne uspijeva dovoljno kvalitetno da ih obradi.

Ono što treba istaći a pozitivno je, to je da se u ovoj hutbi osjeti dobronamjerni ton imama-hatiba koji iz srca savjetuje džemat, obraća im se bratskim i iskrenim riječima, što je jedan od najvažnijih uvjeta za dobru hutbu koja

dopire do ljudi. Ova hutba će svakako dirnuti duboko u srce svakog onoga ko ima djecu i ko brine o odgoju svoje djece.

EKULU KAWLI HAZA WE ESTAGFI-RULLAHE LI WE LEKUM WE SALLALLHU ALA MUHAMMEDIN WE ALA ALIHI WE SAHBIHI WE SELLIM

Recenzija - Elvedin ef. Klisura

U današnje vrijeme kada zbog "zauzetosti" roditelja djeca sama istražuju i saznaju šta valja, a šta ne valja, nažalost, često nakon vrlo loših i teških iskustava koje ostavljaju traume, ne samo na djecu, nego često i na porodicu u užem i širem smislu, jer nekako je učestalo stanje da tek kada se nešto desi sa našom djecom onda im poklanjamo punu pažnju koja je trebala biti pružena mnogo ranije, odabir teme koju je hatib kazivao je veoma dobar i aktuelan.

Hatib na početku citira kur'anske ajete iz sure Eš-Šura (49-50), ukazujući da je Allah dž.š. taj koji daje porod, bilo muško ili žensko, ili da ga uopće nema. Znamo da je i sam Allahov Poslanik u tom kontekstu dovođen u vezu od strane mušrika da je "ebter", na što nam ukazuje sura El-Kevser.

U prvome dijelu hutbe hatib lijepo pojašnjava 49. ajet sure Eš-Šura u vezi pominjanja prvo ženskog, pa muškog djeteta, jer se danas nerijetko dešava da ljudi "ganjaju" muško dijete kao da je "sramota" imati samo žensku djecu, a znamo da Poslanik ukazuje na džennetske nagrade onome ko lijepo odgoji svoju žensku djecu.

Hatib tretira dijete kao dar, iskušenje i odgovornost, potkrijepljujući to kur'anskim ajetima, Poslanikovim s.a.w.s. hadisima, nastojeći da kroz svaki segment kroz koji tretira dijete ukaže na pogrešne postupke onih koji odgajaju dijete, kao i naputke da se okrene u pravome smjeru.

Možda je malo neprecizan u izrazima kada nastoji da približi – tumači citirane ajete, pa kaže:

"Ove dvije stvari (imetak i sinovi) su, braćo moja draga, ZINET – UKRAS za čovjeka, pa se u ajetu **hoće kazati** da je dunjaluk ništa bez ovih ukrasa, i da bi čovjekov život na ovom dunjaluku bio patnja, dosada i muka."

"**Pa kao da Iblis hoće kazati**, ja ću ih tako zavesti, da kud god ja povodac povučem, oni će kao konji u tom smjeru i ići".

"**Hoće Allah da nam kaže**, prvo morate znati sebe sačuvati pa onda dijete"

S druge strane, možda je malo preširoko uzeta tema da se dijete promatra kroz ova tri aspekta (dar, iskušenje, odgovornost), jer hatib dobar dio govora posvećuje elaboraciji svakog od njih, što možda hutbu čini isuviše dugom, tako da slušaoci nisu u mogućnosti ponijeti sve sa sobom od onoga što im je hatib prezentirao.

Mislim da je puno navoda "rekao ovaj ovo u svome djelu, onaj ono", to sigurno neće ići u prilog hutbe jer pored citiranih ajeta i hadisa, ovo se nadaje kao opterećenje samih slušaoca.

Na osnovu teksta hutbe evidentne su i određene ekspresije koje hatib izvodi kako bi skrenuo pažnju na ono što govori, što u mnogo slučajeva ima pozitivan efekat, mada i prenaplaštena dimenzija toga može imati kontra efekat. Možda je izostao neki generalni zaključak nakon elaboriranja svih relacija kroz koje tretira dijete, ali jedna rečenica je dobro izrečena, kada hatib kaže: "Zato, draga braćo, odnos prema djetetu i njegov odgoj je životni projekat i investicija koja nas može učiniti sretnim i spašenim"

No, bilo kako bilo, hatib zaslužuje čestitke za odabir teme, a ove finese se mogu dotjerivati.